

Aanbiedingsnota "Concept PIA zaakonderzoek door het NFI met Hansken"

Bestemd voor: **Regiegroep Hansken**

Van: 10.2.e **privacy officer NFI)**

Datum: **27 augustus 2019**

Doel van nota is de regiegroep / stuurgroep Hansken te informeren over het lopende onderzoek PIA "zaakonderzoek met Hansken", de voorlopige voorgestelde maatregelen te verhoging van de bescherming van persoonsgegevens en de nog uit te voeren vervolgonderzoeken.

1. Inleiding

In het jaarplan NFI 2019 is opgenomen dat het NFI drie Privacy Impact Assessments (PIA's) ofwel gegevensbeschermingseffectbeoordelingen gaat uitvoeren. Dit komt voort uit het in 2018 vastgestelde privacybeleid NFI¹.

De PIA "zaakonderzoek uitgevoerd met Hansken" maakt hier deel van uit.

Deze Privacy Impact Assessment (PIA) heeft betrekking op de verwerkingen van persoonsgegevens die plaatsvinden bij het zaakonderzoek met "Hansken". Hansken is, kort gezegd, de digitale forensische zoekmachine (software/"standaardprogrammatuur" genoemd in de raamovereenkomst) voor forensische zaken die ontwikkeld is door het NFI.

Hansken is ontwikkeld voor het selecteren en ter beschikking stellen van de juiste en relevante (digitale) informatie uit grote bronbestanden in zaken waarnaar (strafrechtelijk) onderzoek gedaan wordt of gedaan moet worden. Dit levert een essentiële en onmisbare bijdrage in het kader van de waarheidsvinding in (straf)zaken.

Het NFI heeft een eigen productie-omgeving Hansken en stelt op verzoek aan andere partijen een productie-omgeving beschikbaar. Zowel het NFI zelf als de (bijzondere) opsporingsdiensten FIOD, NWVA, IL&T en Politie maken gebruik van Hansken. KMar is tevens voornemens om Hansken te gaan gebruiken. Deze partijen kunnen de data in Hansken eenvoudig doorzoeken en uit deze data belangrijk (ook ontlastend) bewijs halen.

In het kader van "Zaakonderzoek door het NFI met Hansken" worden stelselmatig grote hoeveelheden gewone, bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt. Om deze redenen is het noodzakelijk om een PIA uit te voeren ten aanzien van deze gegevensverwerking. Deze PIA brengt in kaart hoe de verwerking van persoonsgegevens bij het zaakonderzoek met Hansken precies verloopt, wat voor persoonsgegevens er worden verwerkt, welke privacyrisico's hieraan verbonden zijn en hoe deze risico's voor betrokkenen gemitigeerd (kunnen) worden.

Doel van de PIA

Het doel van deze PIA is:

- Het inzichtelijk maken van de verwerking van persoonsgegevens met Hansken ten behoeve van de kerntaken van het NFI;
- Het beoordelen van de effecten van de verwerking op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen (degenen op wie de persoonsgegevens betrekking hebben);

¹ In overleg met de Functionaris voor de Gegevensbescherming van JenV is besloten dat het NFI drie grote PIA's zal uitvoeren, die gezamenlijk als dekkend voor het hele NFI zullen worden beschouwd. Dit zijn de PIA's voor Hansken, Promis/BiS en de DNA-databank.

- Het op basis van deze beoordeling waar nodig maatregelen voor te stellen om deze effecten voor betrokkenen te voorkomen of te verkleinen.

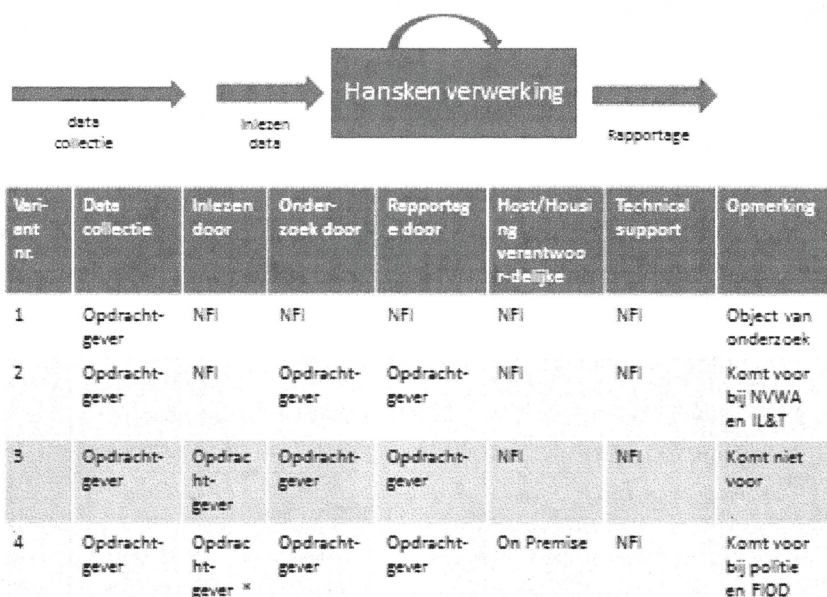
Met Hansken kan een onderzoeksteam snel en efficiënt zoeken in grote hoeveelheden aangeleverde gegevens van dragers, zoals computers en mobiele telefoons. Op alles wat relevant kan zijn, kan worden gezocht, bijvoorbeeld op woorden en namen of eigenschappen van sporen, zoals chatberichten, e-mails of foto's al dan niet gemaakt met een bepaalde camera.

Rechercheurs/onderzoekers/deskundigen kunnen met de forensische dienst de zoekresultaten blijven filteren totdat er van die miljoenen sporen een selectie is, waarvan de sporen één op één te bekijken zijn.

2. Reikwijdte van deze PIA

Zaakonderzoek met Hansken kan in verschillende gebruiksvarianten worden uitgevoerd. Zie onderstaand schema:

Gebruiks varianten Hansken

* Politie laat data soms inlezen door NFI

Deze PIA richt zich op het zaakonderzoek volledig uitgevoerd door het NFI: Variant 1

Binnen gebruiksvariant 1 kan het NFI in twee hoedanigheden acteren.

- Als onderzoeker in opdracht van het OM, waarbij het OM hoofdzakelijk de interpretatie van de vraagstelling en de uitvoering bepaalt;
- Als 'deskundige in strafzaken', waarbij het NFI volledig zelfstandig en onafhankelijk het zaakonderzoek uitvoert.

Zie onderstaand schema.

Verdieping wettelijk kader voor opsporing en bewijsvoering

Nr	Input	Doel	Opdrachtgever	Wettelijk regime	Toelichting	Vereist	Rol	Product	Opmerking
A	Dataset onder titel 3v Regime Wjsg en Wpg (art 9 en 10)	Opsporing	OM die politie de Wpg data laat doorzoeken door NFI	Wpg Wjsg / AVG	Analyse opdracht, die door NFI met Hansken kan worden uitgevoerd	Opdracht DVO en verwerkersovereenkomst	Gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijke OM en NFI	Analyse / rapportage	Variant 1
B	Dataset onder titel 3v Regime Wjsg en Wpg	Bewijsvoering Als deskundige (Wet Deskundige Strafsaken)	RC in kader van inzet als deskundige	AVG	NFI treedt op als onafhankelijk instituut en kan hiervoor Hansken inzetten	Opdracht en Aanstelling als deskundige	Verwerkingsverantwoordelijke = NFI	Deskundige Rapport	Variant 1
C		Contra expertise	RC		Wordt behandeld als B				Komt voor als B
D	Wjsg en Wpg data	Wetenschappelijk onderzoek	NFI	AVG	Voor ontwikkeling software	Specifieke toestemming	Verwerkingsverantwoordelijke = NFI	Software modules	Buiten scope

Deze PIA richt zich alleen op de hoedanigheid van het NFI optredend als 'deskundige in strafzaken': Variant B.

3. Uitvoering PIA variant 1B: Zaakonderzoek met Hansken door het NFI als Deskundige in strafzaken

Deze gegevensbeschermingseffectbeoordeling (PIA) 1B heeft betrekking op het door het NFI uitgevoerd zaakonderzoek met gebruik van Hansken, en waarbij het NFI optreedt als 'deskundige strafzaken' (Wet deskundige in Strafsaken) in opdracht van de Rechter-commissaris (RC). De RC geeft opdracht tot de uitvoering van het onderzoek en benoemt de deskundige om zaakonderzoek uit te voeren en om een deskundige rapport uit te brengen. Het rapport heeft als doel om op de rechtszitting de rechtbank voor te lichten.

Het NFI is in deze gevallen verwerkingsverantwoordelijk en de AVG is het wettelijke regime voor de verwerking van persoonsgegevens.

Dynamiek: Het kan voorkomen dat een zaakonderzoek verandert van aard. Het zaakonderzoek start met doel van opsporing en gaat later over naar een uitvoering in de rol van 'deskundige in strafzaken'. Voor een dergelijke wisseling zal ook een nieuwe aanvraag worden ingediend door de opdrachtgever.

Betrokkenen bij de PIA:

OM [10.2.e] privacy officers en CISO)

Politie [10.2.e]: onderzoeker en jurist)

KMar [10.2.e] privacy specialist)

NVWA [10.2.e]

IL&T [10.2.e]

FIOD [10.2.e]

NF [10.2.e]

Status van de PIA:

14 juni bespreking met ketenpartners (m.u.v. politie);

22 juli bespreking met politie;

14 aug bespreking met OM;

Daarna aanscherping scope en focus op variant 1B;

Nieuw concept gereed V0.92 op 21 augustus;

Nog te bespreken met Rechtspraak (geen reactie ontvangen van [10.2.e])

Definitieve PIA vast te stellen door divisiehoofd BDS

In de bijlage zijn de voorlopige aanbevelingen opgenomen (concept).

4. Nog uit te voeren PIA's ..

Het NFI zal als trekker van de PIA nog een tweede PIA uitvoeren. Dit betreft variant 1 A: het door het NFI uitgevoerd zaakonderzoek met gebruik van Hansken en waarbij het NFI optreedt als onderzoeker in opdracht van het OM/OvJ ten behoeve van analyse/sporenonderzoek. De bevindingen zullen voor 1A grotendeels gelijk zijn aan variant 1B behoudens de aanvullende eisen vanuit de Wpg (vooral op het gebied van logging). Uitvoering in september 2019.

Voor de productvarianten, waarbij het NFI geen zelfstandig zaakonderzoek uitvoert met Hansken, zullen zelfstandig door de opdrachtgevers (politie, FIOD, NVWA, IL&T en Kmar) moeten worden uitgevoerd. Het NFI wil graag participeren bij de uitvoering van deze PIA's. Ook hier zullen de bevindingen voor een groot deel overeenkomen met de resultaten van de variant 1B.

Gebruiks variant	Betrokken partijen	Uitvoering PIA door	Status	Opmerkingen
1A	NFI en OM	NFI	Uitvoering in sept	
1B	NFI en Rechtspraak	NFI	Concept beschikbaar	Nog afstemming met Rechtspraak
2	NVWA, IL&T, FIOD	NVWA en IL&T	Nog te doen	
3				Deze variant komt niet voor
4	Politie/FIOD	Politie/FIOD	Nog te doen	Politie maakt nu ook nog gebruik van een tussenvariant, waarbij gegevens worden ingelezen door het NFI

Bijlage met belangrijkste voorgestelde maatregelen PIA variant 1B

- Concept -

Nr	Onderwerp	Voorgestelde maatregel	Belang	Verantwoordelijke partij
1	Transparantie/rechten betrokkenen	Periodieke audit op werkmethode Hansken	L	DBS business
2		Update van het privacy statement op de NFI website	M	Privacy officer
3	Bewaartermijnen	Het vaststellen van bewaartermijnen zaakdata in Hansken	H	DBS business
4	Toegang en Autorisatie	Formaliseren van toegangsverlening tot zaakdata voor NFI medewerkers; dit geldt ook voor afmeldingen voor medewerkers die niet meer ingezet worden op een specifieke zaak	M	DBS business
5		Inperken bevoegdheden tot de zgn. Experimenteer omgeving Hansken	H	? Overleg met Harm van Beek
6		Inrichting adequate logging en monitoring op logging van alle gebruikers activiteiten; en het bepalen van de bewaartermijn van de logging	H	Hansken ontwikkelgroep
7		Alle medewerkers die werken met Hansken moeten gescreend zijn	H	DBS business
8		Inrichten van de beveiliging van uit Hansken geëxporteerde data c.q. het afschermen van de exportfunctie	H	DBS business en aanpassing implementatie handleiding door Hansken ontwikkelgroep
9	Datalekken	Input data door toeleveranciers versleuteld laten aanleveren	M	DBS business en in handleiding door Hansken ontwikkelgroep
10		Extra verificatie op adres van ontvanger rapportage	M	DBS business
11	Betrouwbaarheid programmatuur	De programmatuur / modules onderwerpen aan aantoonbare testcycli, en waar mogelijk laten certificeren; formeel protocol opstellen	M	Hansken ontwikkelgroep
12	Datakwaliteit	Toevoegen van maatregelen om de volledigheid en juistheid van het inlezen van aangeleverde data te waarborgen (bv door opnemen van hashtotals).	M	Hansken ontwikkelgroep
13	Onrechtmatig datagebruik	Inrichten monitoring op logging	H	DBS business